

Justitiekanslern
Box 2308
103 17 Stockholm

24 mars 2022

Begäran om frivillig skadereglering

Parter

Sökande:

1. Nikolas Laios
[REDACTED]

Minervavägen 6A
191 50 Sollentuna

2. Kewin Lundberg
[REDACTED]

Fullerstorget 14 lgh 1106
141 35 Huddinge

Ombud:

advokat Andreas Stenkar Karlgren
Advokatfirman Ives AB
Lilla strandgatan 19
261 31 Landskrona

Med stöd av fullmakt hemställer undertecknad för sökandenas räkning att Justitiekanslern utger ersättning för statens räkning.

Yrkanden

Nikolas Laios yrkar att staten utger skadestånd om 100 000 kr.

Kewin Lundberg yrkar att staten utger skadestånd om 100 000 kr.

Sökandena yrkar ersättning för ombudskostnader med ett belopp som senare kommer att anges.

Grunder

Nikolas Laios, [REDACTED], är far till [REDACTED]. Kewin Lundberg, [REDACTED], är far till [REDACTED]. Vid barnens födelse var sökandena inte gifta med modern till deras barn. Sökandena blev därmed inte registrerade som vårdnadshavare till sina barn enligt 6 kap 3 § föräldrabalken.

Sökandena menar att regleringen i föräldrabalken 6 kap 3 §, som automatiskt medför att modern ensam står vårdnaden om föräldrarna inte är gifta, kommer i konflikt med högre normer såsom rättighetskatalogen i 2 kap regeringsformen (särskilt 2 kap 13 §) samt även med Barnkonventionen och rätten till familjeliv i artikel 8 ensamt och/eller i kombination med förbudet mot olikbehandling i artikel 14 i Europakonventionen. Därför får bestämmelserna i föräldrabalken inte tillämpas (regeringsformen II kap 14 §). Detta berättigar dem till ett ideellt skadestånd.

I sak

Barnkonventionen

Ur följande citat från Barnkonventionsutredningens uttalande SOU 2020:63 kan utläsas en önskan om att åtgärda föräldrabalkens motsägelser med barnkonventionen. En *“sådan ordning, där endast modern per automatik blir vårdnadshavare, är enligt vår mening inte förenlig med artikel 18.1. Sverige kan med andra ord inte anses ha gjort sitt bästa för att säkerställa erkännandet av principen att båda föräldrarna har gemensamt ansvar för barnets uppfostran. En sådan ordning kan också ifrågasättas utifrån konventionens likabehandlingsprincip, eftersom ett barn med ogifta föräldrar har sämre förutsättningar att få sin rätt att bli omvårdad av båda sina föräldrar säkerställd än ett barn med gifta föräldrar.”* (s. 767).

FN:s Barnrättskommittés allmänna kommentar nr I4 (CRC/C/GC/I4, s. 67) från den 29 maj 2013 uttrycker att *“shared parental responsibilities are generally in the child’s best interests. . . It is contrary to those interests if the law automatically gives parental responsibilities to either or both parents. . .”*, ett uttalande som hänvisas till i not (72) i ovan nämnda utredning.

I detta fall handlar det alltså om en automatisk diskriminering direkt i lag. Det diskrimineringsförbud som fastslås i Europakonventionens I4:e artikel tolkas med hjälp av 2013 års uttalande för att kunna appliceras på sökandenas situation.

Diskrimineringsförbudet i Europakonventionen

Sökandena anser det allmänna diskrimineringsförbudet i artikel 14 – tillsammans med rätten till familjeliv i artikel 8 i Europakonventionen – vara tillämpligt i deras fall.

Det är vedertaget att en olikbehandling baserad på kön är konventionsstridigt enligt artikel 14 om de förorättade befinner sig i en liknande situation¹ med andra människor, såvida olikbehandlingen inte är proportionerlig, objektiv och att bedöma som rimlig. I detta sammanhang råder inga tvivel om att det är fråga om en könsbaserad olikbehandling.

När det är klarlagt att en olikbehandling föreligger, har staten bevisbördan för att rättfärdiga den (se *Jon Fridrik Kjølbro. Den europæske menneskerettigheds konvention, for praktikere. Jurist- och økonomiforbundets forlag s. 1157*), i enlighet med avgöranden från Europadomstolen.

När det gäller olikbehandling på grund av kön har – som Hans Danelius uttrycker det (Hans Danelius, *Mänskliga rättigheter i europeisk praxis. En kommentar till Europakonventionen om de mänskliga rättigheterna*. Norstedts, upplaga 5, 2015, s. 552) – *domstolens allmänna inställning... varit att det krävs starka och övertygande skäl för att skillnader på grund av kön skall anses förenliga med konventionen.*

---

¹ Europadomstolen har använt sig av uttryck som *similar situations*, *analogous situations*, *comparable situations* och *sufficiently comparable situations*. Se exempelvis Jon Fridrik Kjølbro, a.a. s. 1152. Hans Danelius använder uttrycket *likartad situation*, Kommentaren s. 550.

Ett fall där en olikbehandling inte godtogs av Europadomstolen är Sommerfeldt mot Tyskland (stor kammare, dom den 8 juli 2003, mål nr. 31871/96. Refererad av Hans Danelius i SvJT 2003 s. 1001 f). Där gällde det inte olikbehandling på grund av kön, utan utomäktenskapliga fäders rätt till umgänge med sitt barn i förhållande till frånskilda fäders rätt. Europadomstolen fastslog att utomäktenskapliga fäder var försatta i ett svårare bevisläge för umgängesrätt med barn än frånskilda fäder. Vidare konstaterades det att det inte förelåg någon berättigande omständighet för denna rättsliga skillnad.

I aktuellt fall har inga omständigheter kunnat finnas som skulle berättiga den olikbehandling sökandena utsatts för. Skäl av sådant slag torde gå att återfinna i förarbetena till införandet av regleringen i föräldrabalken. Det är dessutom så att regleringen introducerades under en tid då den könsliga jämställdheten inte var lika långt kommen och det fortfarande var mest självklart att modern ensam uppfostrade barnen om föräldrarna inte var gifta. En sådan inställning är att anse som utdaterad både enligt sökandena och med stöd av den vedertagna principen att Europakonventionen bör tolkas allteftersom gällande förhållanden förändras (*present day conditions*, se Jon Fridrik Kjølbro, a.a. s. 26).

Även barnkonventionen påverkar den konventionsrättsliga bedömningen. Övriga internationella konventioner om mänskliga rättigheter antagna av Europarådets medlemsländer betraktas av Europadomstolen som en europeisk standard. Ett exempel på detta är fallet Mazurek mot Frankrike (dom den 2 februari 2000, mål nr. 34406/97. Kort referat av Hans Danelius SvJT 2000 s. 367 f). Vid den tiden såg barns arvsrättigheter olika ut beroende på om de var födda inom- eller utomäktenskapligt. Då tillämpade Europadomstolen den Europeiska konventionen om utomäktenskapliga barns rättsliga ställning (15 oktober 1975) trots att Frankrike inte hade ratificerat konventionen. Att allmän internationell bör betraktas (se artikel 31 3st. © i Wienkonventionen) i kombination med att konventionen måste tolkas i ett sammanhang, uttrycktes för första gången i fallet Golder mot Storbritannien (dom den 21 februari 1975, mål nr. 4451/70).

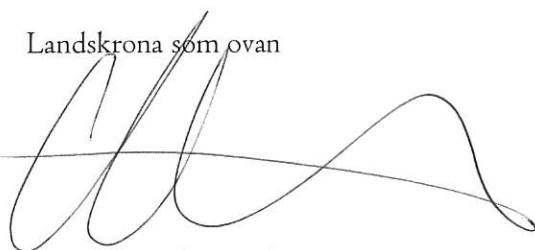
Ett svenskt fall där Europadomstolen i sina domskäl refererade till barnkonventionen är Söderman mot Sverige (stor kammare, dom den 12 november 2013 i mål nr. 5786/08, det vill säga innan barnkonventionen var införlivad i svensk rätt).

Diskrimineringsförbudet i regeringsformen 2 kap 13 §

Avslutningsvis är sökandena av uppfattningen att olikbehandlingen även strider mot förbudet att missgynna på grund av kön i regeringsformen 2 kap 13 § och att detta måste förvärva rättsliga påföljder. 2 kap regeringsformen ämnar inte enbart lagstiftaren och får därför följer mellan det allmänna och enskilda i rättstillämpningen. Regeringen har börjat utreda ett implementerande av grundlagsskadestånd efter att ha infört så kallat konventionsskadestånd (skadestånds lag 3 kap 4 §). Föregående år publicerade utredningen ett begrundande vari det föreslogs att grundlagsskadeståndet ska kunna återopas i civilrättsliga mål gällande samtliga bestämmelser i 2 kap regeringsformen (SOU 2020:44, Grundlagsskadestånd – en rättighet för enskilda). Utredningen anmärkte även fri- och rättigheter ”*får allt större betydelse*” i den svenska rättsskipningen (avsnitt 6.2.2. med hänvisning till avsnitt 4.2 i samma utredning).

För att sammanfatta får det anses konstaterat att den uppmärksammade regleringen i föräldrabalken står i strid med regeringsformen, Barnkonventionen och Europakonventionen. Med anledning av detta torde ett ideellt skadestånd utgå till sökandena vilket Justitiekanslern bör beakta i sitt övervägande.

Landskrona som ovan

Andreas Stenkar Karlgren

RÄTTEGÅNGSFULLMAKT

för var och en av Ebba Bonair, Andreas Stenkar Karlgren, Martin Johansson, Patrik Budde, Emil Ekberg, David Björkenor, Rickard Lyckander och Carolina Lindén eller den dessa sätter i sitt ställe att ansöka om och föra talan i mål mot

angående

Den 01/03 2022

Kewin Lundberg

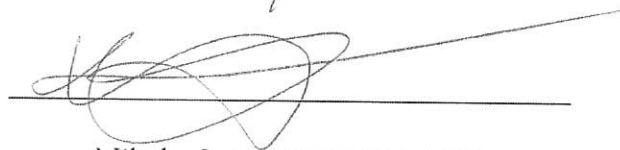
Kewin Lundberg, 19950719-6997

RÄTTEGÅNGSFULLMAKT

för var och en av Ebba Bonair, Andreas Stenkar Karlgren, Martin Johansson, Patrik Budde, Emil Ekberg, David Björkenor, Rickard Lyckander och Carolina Lindén eller den dessa sätter i sitt ställe att ansöka om och föra talan i mål mot

svenska staten   angående   *skadestånd*

Den *23/12* 2021

Nikolas Laios, 19751224-0354